

Zemětřesení v učňovském školství – roste počet žáků

Praha 30. června 2022. V učňovském školství se něco děje. Roky nezaznamenaná událost: Rostou počty žáků v učebních oborech. Bude to ale stačit na zaplnění děr na trhu práce? Začne opět platit, že řemeslo má zlaté dno? Znamená více žáků i více remeslníků? Jsou firmy schopny obsazovat volné pozice? Co musí dělat nově, aby našly vhodné kandidáty? Odpovědi jsme hledali u zástupců klíčových firem cihlářského průmyslu, kteří jsou sdruženi v Cihlářském svazu Čech a Moravy. Mnoha zdrojovou tiskovou informaci předkládáme k volnému použití.

Relevantní informace jsme získali na MŠMT a na Českém statistickém úřadu. Tabulky a srovnání uvádíme v posledním oddíle – pro editory. „Zatímco před deseti lety ve stavebních oborech přicházelo do učebních oborů 60 % přijatých a 40 % do maturitních, v průběhu let se tento poměr postupně změnil a nyní je ve stavebních oborech přijímáno 53 % žáků do učebních a 47 % do maturitních oborů,“ říká **Aneta Lednová** tisková mluvčí MŠMT.

„Studium technických oborů nebylo nikdy jednoduché a rychlým rozvojem technologií a materiálů se množství potřebných informací zvětšuje, což je umocněno ještě současnou digitální dobou. Tok informací ze stavební praxe do škol je však značně zbrzděn a je zapotřebí zajistit nejen kvalitní vzdělání pro studenty, ale i možnost sebevzdělávání pro učitele, jež informace studentům předávají. Společnost HELUZ se snaží pro studenty i pro učitele SPŠ a SOU stavebních zajišťovat vhodné výukové materiály, a to v podobě teoretických či materiálních. Zpestřením jsou také pořádané soutěže, jak pro odborná učiliště, tak i střední průmyslové školy stavební. Společnost HELUZ může být pyšná na to, jakým způsobem spolupracujeme a podporujeme SPŠ a SOU stavební,“ říká **Kristýna Richterová**, správkyně a redaktorka projektu Stavebnice ve společnosti HELUZ.

Růst počtu žáků ještě neznamená více lepších řemeslníků. „Díky distanční výuce pozorujeme velký pokles dovedností a znalostí učňů a studentů. Poklesl i zájem o rekvalifikaci, resp. zaučení na praktických školeních pořádaných přímo naší společností pro produkt Tondach,“ říká **Vít Jirkovský**, ředitel rozvoje služeb společnosti Wienerberger.

Školy i firmy k sobě hledají cesty

Stavební obory se dlouhodobě potýkají s nedostatkem žáků, a to vede k tomu, aby školy i zaměstnavatelé hledali cestu, jak zájem o tyto obory zvýšit. Existuje mnoho různých iniciativ, které k tomu vedou, hlavní z nich se zaměřují na spolupráci firem a nejen středních, ale i základních škol.

„Jedním z příkladů je vznik Teritoriálních paktů zaměstnanosti v některých krajích, které v rámci různých projektů iniciují spolupráci firem a škol,“ říká **Aneta Lednová** a dodává: „Pro podporu a usnadnění této spolupráce existuje na evropské úrovni podpora v rámci EQAVET (The European Quality Assurance in Vocational Education and Training), což je evropský rámec pro podporu zajišťování kvality v odborném vzdělávání (OV), který pomáhá školám, zaměstnavatelům a všem, kteří se podílejí na odborném vzdělávání, dokumentovat, rozvíjet, monitorovat, hodnotit a zlepšovat kvalitu odborného vzdělávání. Rovněž např. v rámci projektu POSPOLU, který se věnoval problematice spolupráce škol a firem, byla vytvořena mj. databáze škol, firem a dalších sociálních partnerů (cechy, svazy, komory a další) se zájmem o zajišťování a podporu této spolupráce. S využitím adresáře bylo

možné navázat kontakty mezi aktivními subjekty na poli spolupráce škol a firem. Byly vytvořeny soubory adresářů pro jednotlivé skupiny oborů pro účely propojení s aplikovanými modely spolupráce. Pro stavební obory zde bylo 53 subjektů.“

Aktivita motivující ke spolupráci škol a firem nejsou centrálně evidovány. Spolupráce škol a podniků v rámci stavebních oborů je velice častá, zejména v realizaci odborného výcviku a následně i praktických závěrečných zkoušek. Je to dáno charakterem prací, které ani nejde smysluplně dělat v prostorách škol. Navíc tato spolupráce je oboustranně výhodná.

Nevyvážené regiony

Zájem lze porovnávat podle naplněnosti míst nabízených pro stavební obory v jednotlivých krajích. „Pro učební obory kategorie H (klasické učební obory) je naplněnost vzdělávací nabídky mírně pod 50 %. Je však zřejmé, že v posledních letech zájem učební stavební obory vzrostl, protože naplněnost se zvýšila o 25 % při porovnání průměrné nabídky v posledních osmi letech s nabídkou roku 2021 (vzdělávací nabídka sice také poklesla, ale o pouhých 5 %),“ vysvětluje **Aneta Lednová**.

Největší naplněnost učebních stavebních oborů je v krajích Středočeském, Jihomoravském a v Praze (kolem 55 %). Nejmenší naplněnost je v krajích Ústeckém (31 %), Pardubickém a Zlínském kraj (kolem 40 %). Proti minulým rokům byl největší nárůst zájmu ve Středočeském, Plzeňském a Pardubickém kraji (kolem 50 %).

Tolik některá fakta z ministerstva školství, a jak to vidí cihláři?

Ankety se zúčastnili:

Jan Fiala, cihelna Šterboholy,

Vít Jirkovský, ředitel rozvoje služeb společnosti Wienerberger,

Za společnost Heluz odpovídali:

Ivana Schořovská, HR ředitelka HELUZ GROUP,

Kristýna Richterová, správkyně a redaktorka projektu Stawebnice,

Zdeněk Kobza, produktový specialista,

a **Andrea Stejskalová**, manažerka marketingu.

Odpovídali na následující otázky:

1. V učebních oborech přibývá žáků (alespoň podle statistiky). Máte taky takový dojem? Snažíte se je nějak oslovit?
2. Jak spolupracujete s konkrétními SOŠ a dalšími školami (i VŠ)?
3. Jaké cesty volíte, pokud potřebujete obsadit nějakou volnou pracovní pozici ve firmě? A jak se vám to daří?
4. Škola hrou – spolupracujete i s předškoláky, abyste u nich vzbudili zájem o řemeslo?

Odpovědi z firem:

+ V učebních oborech přibývá žáků (alespoň podle statistiky). Máte taky takový dojem? Snažíte se je nějak oslovit?

Jan Fiala: Ano, tyto postřehy vnímáme a je to správně.

Vít Jirkovský: Ano, v některých oborech vnímáme mírný nárůst. Ano školství a jeho podpora je jednou z našich mnoha aktivit, které se věnujeme systematicky až na lokální úroveň.

Kristýna Richterová: Je možné, že celkový počet učňů v učňovských oborech stavebnictví přibývá, otázkou je, zda tato statistika je směrodatná pro celkový pohled na problematiku nedostatku řemeslníků v praxi. Zajímavé by bylo porovnat růst počtu žáků v učebních oborech se skutečným počtem řemeslníků v praxi a také s poptávkou/nedostatkem řemeslníků v tomto roce a letech předcházejících. Za firmu bych doplnila, že počet žáků na učňovských oborech je nedostačující a zkušených řemeslníků v praxi s ohledem na poptávku je též tristní.

Zdenek Kobza: Naše firma se snaží spolupracovat se školami, oslovujeme je, či spolupracujeme se školami, které mají zájem. Lze říci, že spolupracujeme v současné době s asi 65 % škol, které připravují budoucí zednické profese. Není důležitý počet, ale efektivita a kvalita spolupráce.

+ Jak spolupracujete s konkrétními SOŠ a dalšími školami (i VŠ)?

Jan Fiala: Již několik desítek let spolupracujeme se dvěma průmyslovými školami v Praze jednou odbornou školou v Bardějově. Z VŠ spolupracuje s VŠB v Ostravě, Stavební fakultou v Žilině a přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy.

Vít Jirkovský: Podoba spolupráce je různá od finanční přes materiální až po edukační. Jsou to například dodávky materiálů pro výuku zdarma, odborné přednášky, pomoc při tvorbě dokumentů. Spolupracujeme také dlouhodobě i s vysokými školami ve formě odborných přednášek na VŠTE ČB, spolupráce s ČVUT fa Stavební - obor statika, kde se věnujeme společnému vývoji statických programů. Spolupráce formou sponzorství a odborného dohledu při organizaci Soutěže učňů a studentů. Finančně podporujeme také oborové cechy.

Zdenek Kobza: Úzkou spoluprací se školami podporujeme, v rámci výuky, možností návštěv výrobních závodů (exkurze), přednáškami pro žáky dle požadavků jednotlivých škol a učitelů. Pro praxi zajišťujeme stavební materiál a stavební pomůcky. Významnou aktivitou je pořádání a podpora soutěží pro žáky učňovských i středních odborných škol. V roce 2022 jsme uspořádali čtyři oblastní soutěže v ČR a jsme hlavní partner největší zednické soutěže v republice _ SKILL 2022 se 14 soutěžními teamy. Sem postoupily i vítězné teamy z oblastních kol.

Kristýna Rychterová: Kromě výše uvedených bodů firma HELUZ zaštiťuje neziskový projekt Stavebnice, kde stěžejní částí je interaktivní příručka Stavebnice, která je určena především pro SPŠ stavební, ale i SOU stavební. Jedná se o výukový podklad, který je pojatý interaktivní formou – v příručce naleznete interaktivní model nulového domu Stavebnice s možností zobrazení jednotlivých 3D-konstrukčních detailů, teoretickou část, testy pro ověření znalostí a edukační videa, a to vše s tématikou stavebnictví. Učitelé mohou také do interaktivní příručky Stavebnice vkládat svůj vlastní obsah, a to přes systém pro učitele na stránkách ucitel.stavebnice.online. Interaktivní příručka Stavebnice je dostupná zcela zdarma (ke stažení i online) a veškeré informace o tomto projektu naleznete na www.stavebnice.online. Obsah příručky je nadále rozšiřován, a to díky spolupráci s partnery Stavebnice. Dále se můžete těšit na novou funkci aplikace, a to výpočetní pomůcky. V rámci

projektu Stawebnice vznikla i druhá aplikace, a to STAWEBNICE VR. Jde o virtuální realitu, která je dostupná pro všechny. Pro její použití je potřeba pouze mobilní telefon a cardboard brýle, které rádi na školy dodáme. Poté už lze procházet nulovým domem Stawebnice v realistickém 3D zobrazení a testovat své znalosti u jednotlivých konstrukčních detailů. Pro školy rovněž rádi zapůjčíme velkou virtuální realitu, softwarový program, která slouží jako doplněk praktické výuky, kde se studenti naučí výstavbu celé hrubé stavby ze systému HELUZ.

Andrea Stejskalová: 3D virtuální realita umožňuje stavbu domu, resp. jeho jednotlivých částí, hrou a mladé generaci přístupnou formou. Umožní každému studentu vyzkoušet si stejný detail - a to i vícekrát - nutí studenta vybrat správný materiál, zvolit správnou pozici a postup zpracování materiálu do stavby s následným vyhodnocením správnosti postupu, zároveň umožňuje sledovat a kontrolovat práci jednotlivce mistrem i celou pracovní skupinou (třídou) - je výchozím krokem pro studenty při práci s materiály bez rizik. Je to forma virtuální hry s praktickým edukačním obsahem a s možností soutěží mezi studenty. A to vše v souladu se správnou praxí, a přitom bez nároku na stavební materiál, prostor, bez rizik v oblasti bezpečnosti a hygieny práce a potřeby likvidace použitého materiálu. Dále nabízíme pro učitele SPŠ a SOU stavebních v rámci projektu Stawebnice uskutečňujeme také edukační workshopy, kde žhavým tématem je v současné době zavádění metody BIM do výuky. Účastníme se také různých webinářů a workshopů, kde prezentujeme projekt Stawebnice a možnou podporu pro školy. Společnost HELUZ nabízí také témata bakalářských a diplomových prací na vysokých školách stavebních, která jsou následně zpracovávána ve spolupráci s týmem technického rozvoje.

+ Jaké cesty volíte, pokud potřebujete obsadit nějakou volnou pracovní pozici ve firmě? A jak se vám to daří?

Jan Fiala: My máme stálý pracovní team. Naštěstí.

Vít Jirkovský: Používáme všechny běžné zdroje pro oslovení potenciálních uchazečů a snažíme se jít do hloubky s využitím znalosti odborného školství nebo prací s interním doporučením. Oslovovat začínáme už na školní bázi pomocí nejrůznějších školních portálů, fcb skupin nebo přímo oslovujeme školy. Dále využíváme nejrůznější pracovní portály a fcb skupiny na toto téma. Nezapomínáme ani na motivaci stávajících zaměstnanců v kariérním růstu.

Ivana Schořovská: Při obsazování volných pracovních pozic volíme různé cesty. Velice se nám osvědčilo dlouhodobě pracovat na pověsti dobrého zaměstnavatele, a tím zvýšit povědomí v oblastech, kde firma působí. Často se nám stává, že uchazeči přicházejí sami nebo na doporučení našich stávajících zaměstnanců. Dále využíváme naše kariérní stránky či veřejně dostupné pracovní portály a některé kampaně probíhají v rámci sociálních sítí. Snažíme se pravidelně komunikovat se školami, což většinou nemá okamžitý efekt, ale z dlouhodobého hlediska nám to pomáhá vytvořit nový zdroj uchazečů. U obsazování vyšších pracovních pozic ve firmě vybíráme většinou z řad stávajících zaměstnanců, abychom jim umožnili kariérní postup v rámci organizace. V neposlední řadě prezentujeme naši firmu na různých akcích v rámci regionů, kde osobně oslovujeme potenciální kandidáty.

+ Škola hrou – spolupracujete i s předškoláky, abyste u nich vzbudili zájem o řemeslo?

Jan Fiala: Ne, pouze jednou byla u nás III. třída ZŠ a bylo to poměrně složité, připravit srozumitelnou formou, přednášku.

Vít Jirkovský: Na středních školách jsme již velmi aktivní v rámci jejich dnů otevřených dveří. Ať už je to formou přímé účasti nebo materiální podporou. Dny otevřených dveří pro předškolní a školní děti děláme v rámci dětských dnů přímo ve výrobním závodě Stod pro MŠ, ZŠ, kdy pracují děti s keramikou.

Andrea Stejskalová: Úzce spolupracujeme s Jihočeskou hospodářskou komorou, například jsem se aktivně zapojila s 3D virtuální realitou HELUZ do výstavy Dobrodružství s technikou, která proběhla 22. června 2022 na českobudějovickém výstavišti. V rámci obrody řemesel chceme přitáhnout předškoláky i žáky prvního stupně ZŠ k tvorbě rukama, a tak podporujeme polytechnickou výchovu dětí Kutil Junior. Spolupráce má nejen materiální podobu, ale například během největšího agrosalonu Země živitelka v Českých Budějovicích poskytujeme zázemí pro organizaci workshopů a dílen pro malé kutily v prostorách našeho ukázkového pasivního domu HELUZ Triumf přímo na českobudějovickém výstavišti.

Více na www.cscm.cz

Kontakt: Ing. Jan Fiala, Cihlářský svaz Čech a Moravy

info@cscm.cz,

tel.: +420 603 410 891

Poznámka pro editory:

Změny potvrzují opatrně i čísla

V tabulkách uvádíme vývoj počtu nově přijatých v letech 2016 až 2021 ve všech stavebních oborech středních škol. Tyto hodnoty jsou vhodnější než celkové počty žáků, protože žáci se připravují v různých formách studia v oborech různé délky studia, proto nejsou hodnoty celkových počtů vhodné např. pro srovnávání učebních a maturitních oborů.

Obor	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vzdělávání střední s výučním listem - kategorie Eⁱ - denní forma						
Dlaždičské práce	1	2	0	3	1	1
Klempířské práce ve stavebnictví	1	1	6	2	2	0
Malířské a natěračské práce	136	129	139	131	98	102
Podlahářské práce	17	23	10	10	13	13
Sklenářské práce	3	3	5	0	1	3
Tesařské práce	27	28	35	27	23	25
Zednické práce	273	232	212	261	243	228
Stavební práce	90	55	68	72	91	74
Pokryvačské práce	0	1	1	0	0	1

Vzdělávání střední s výučním listem - kategorie H - denní forma						
Instalatér	898	937	962	1117	1166	1230
Mechanik plynových zařízení	31	33	37	52	36	41
Kameník	5	3	1	6	18	11
Kominík	61	62	55	34	38	40
Podlahář	31	30	24	29	25	47
Sklenář	3	1	5	5	5	2
Tesař	191	209	203	229	214	299
Vodař	7	0	0	0	6	0
Montér suchých staveb	51	36	38	48	41	45
Zedník	526	395	436	456	619	644
Kamnář	5	5	9	1	5	5
Pokrývač	14	13	13	13	11	19
Vzdělávání střední s maturitní zkouškou - nástavbové - kateg. L5 - denní forma						
Stavební provoz	160	104	101	69	51	97
Technik plynových zařízení	29	22	17	0	22	21
Vzdělávání střední s maturitní zkouškou (odborné) - M - denní forma						
Stavební materiály	3	3	2	1	2	9
Technická zařízení budov	129	98	132	139	170	167
Geodézie a katastr nemovitostí	113	116	154	162	184	175
Stavebnictví	1667	1699	1777	1889	2114	2163
Vzdělávání zkrácené pro získání vzdělání s výučním listem - zH - denní forma						
Instalatér	45	39	24	36	49	66
Mechanik plynových zařízení	12	9	9	14	20	15
Kominík	35	70	47	47	33	35
Podlahář	0	12	0			
Tesař	20	34	27	21	31	36
Montér suchých staveb	23	0	14	13	6	29
Zedník	5	3	16	10	14	9
Pokrývač	3	4	8	6	1	2
Denní forma celkem	6631	6428	6605	6922	7373	7675

Obor	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vzdělávání střední s výučním listem - kategorie H - jiné formy						
Instalatér	0	3	0	3	3	2
Kominík	0	0	0	0	0	0
Tesař	0	0	0	0	0	0
Zedník	2	2	0	0	1	2
Vzdělávání střední s maturitní zkouškou - nástavbové - kateg. L5 - jiné formy						
Stavební provoz	73	52	19	15	10	26
Vzdělávání střední s maturitní zkouškou (odborné) - M - jiné formy						
Stavebnictví	19	13	14	12	19	25
Vzdělávání zkrácené pro získání vzdělání s výučním listem - zH - jiné formy						
Instalatér	12	15	16	20	23	30
Tesař					22	21
Vzdělávání zkrácené pro získání vzdělání s matur. zkouškou - zM - denní forma						
Technická zařízení budov	0	18	0	0	0	0
Geodézie a katastr nemovitostí	27	27	45	24	11	0
Stavebnictví	51	49	76	78	41	95
Jiné formy celkem	184	179	170	152	130	201
Stavební obory - celkem						
	6815	6607	6775	7074	7503	7876

Dále uvádíme porovnání celkového vývoje nově přijímaných do maturitních a učebních stavebních oborů a celkem. Uváděné podíly se vztahují k celkovému počtu žáků přijatých do učebních nebo maturitních oborů.

Vývoj počtu nově přijatých do učebních stavebních oborů středních škol

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stavební obory	3 798	3 577	3 327	2 773	2 443	2 371	2 198	2 259	2 496	2 656	2 830
Podíl ze všech UO	11,2 %	10,8 %	10,5 %	8,9 %	8,1 %	8,1 %	7,5 %	7,7 %	8,1 %	8,7 %	9,4 %

Vývoj počtu nově přijatých do maturitních stavebních oborů středních škol

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Stavební obory	2 543	2 211	2 090	1 968	1 866	1 912	1 916	2 065	2 191	2 470	2 514
Podíl ze všech MO	6,0 %	5,5 %	5,2 %	4,9 %	4,6 %	4,7 %	4,7 %	5,0 %	5,1 %	5,5 %	5,1 %

Z porovnání tabulek je zřejmé, že ze žáků, kteří směřují do učebních oborů, jich od roku 2017 stále více směřuje do oborů stavebních (z 7,5 % na 9,4 %), naproti tomu v maturitních oborech jejich podíl vzrostl v letech 2016 až 2018 a dále není růst zřetelný.
